

Sprawozdanie na temat rozwoju agroturystyki w województwie podkarpackim

Podkarpacki Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Boguchwale aktualnie współpracuje z 559 gospodarstwami agroturystycznymi. Liczba gospodarstw w poszczególnych powiatach jest bardzo zróżnicowana. Najwięcej gospodarstw zlokalizowanych jest w południowych powiatach województwa podkarpackiego: leskim, bieszczadzkiem, krośnieńskim. Zdecydowana większość prowadzi działalność całoroczną.

Na rozwój agroturystyki w naszym województwie wpływa wiele czynników m.in. walory przyrodnicze, kulturowe, tradycje turystyczne, zagospodarowanie turystyczne, poziom rozwoju lokalnego, polityka lokalna oraz aktywność podmiotów wspierających i tworzących agroturystykę jak również poziom zamożności społeczeństwa.

Podkarpackie gospodarstwa przyciągają turystów proponując im różnorodne atrakcje tworzone głównie w oparciu o walory przyrodniczo kulturowe. I w związku z tym ich oferta skierowana jest przede wszystkim do mieszkańców miast, którzy poszukują bliższego kontaktu z naturą, spokoju, ciszy, zwolnienia tempa życia, ale również dla tych którzy lubią aktywność ruchową, kontakty międzyludzkie oparte na życzliwości i więzach rodzinnych.

Istniejące gospodarstwa agroturystyczne w województwie podkarpackim reprezentują rodzaj turystyki, które poza produktem turystycznym oferują możliwości poznawania specyfiki zawodu rolnika łącznie z wykonywaniem pewnych funkcji produkcyjnych, turystykę wiejską z uwzględnieniem elementów kultury lokalnej i formami integracji ze społecznością obszarów wiejskich oraz szeroko rozumianą turystykę jako wszelkie formy rekreacji na terenach wiejskich. Wiele gospodarstw agroturystycznych w województwie w swojej ofercie, poza tak ważnymi elementami jak pomieszczenia wykończone i wyposażone zgodnie ze stawianymi standardami, wyżywieniem i możliwością zabezpieczenia usług towarzyszących zawiera jakąś specjalność, która odróżnia je od innych ofert im podobnych. Są to specjalizacje związane z regionem, jego walorami przyrodniczymi, kulturowymi czy z potencjalnymi możliwościami danego gospodarstwa. W związku z tym mamy gospodarstwa gdzie można spędzić czas aktywnie ucząc się jazdy konnej, korzystając z kąpieliska, wędkowania, chodząc na długie wędrówki, wykonując własnoręcznie przetwory z tradycyjnych odmian owoców. Wielu właścicieli gospodarstw wykorzystuje w swoich ofertach walory kulturowe regionu, przyciągając turystów warsztatami artystycznymi np. malarskimi, garncarstwa, bibułkarstwa, tkactwa, rzeźby, filcowania i innego bardzo modnego rękodzieła ludowego.

Dużą grupę turystów odwiedzających podkarpackie gospodarstwa to rodziny z dziećmi, dlatego właściciele budując swoją ofertę starają się uwzględnić w niej atrakcje dla dzieci takie jak wspomniane już wcześniej różnego rodzaju warsztaty rękodzieła, zabawa ze zwierzętami gospodarskimi a nawet oferta spania na sianie.

Właściciele gospodarstw agroturystycznych świadomi walorów kulinarnych i żywieniowych Podkarpacia dużą wagę przykładają do wyżywienia gości. Wiele gospodarstw wpisało produkty przez siebie wytwarzane na Listę Produktu Tradycyjnego i przyciągnęło grupę turystów poszukujących produktów żywnościowych o wysokiej jakości, które są przeciwieństwem masowej produkcji i tanich wyrobów przemysłu spożywczego, turystów „smakujących” region. Dużą szansą dla gospodarstw agroturystycznych jest rolniczy handel detaliczny – forma sprzedaży, która pozwala sprzedawać produkty wytworzone przez rolnika z wykorzystaniem lokalnych, zdrowych surowców.

Podkarpacki Ośrodek Doradztwa Rolniczego co roku w gospodarstwach agroturystycznych współpracujących przeprowadza ankiety monitorujące informujące o ilości turystów korzystających z usług noclegowych. W wyniku przeprowadzonych ankiet oszacowano, że ilość turystów, którzy w 2020 roku skorzystało z usług agroturystycznych w województwie podkarpackim to ponad 60 000 osób.

Rok 2020 z powodu pandemii i związanymi z nią ograniczeniami był trudnym okresem dla branży turystycznej. Gospodarstwa musiały przystosować kwatery do wymogów i zaleceń sanitarnych co wymagało większego zaangażowania właścicieli. Niektóre z gospodarstw ze względu na dostosowanie obiektów do zaleceń oraz aby ograniczyć niebezpieczeństwo zarażenia się wirusem musiały zmodyfikować swoje usługi np. wynajmując wszystkie pokoje zorganizowanej grupie przyjeżdżającej wspólnie, najczęściej rodzinom. Gospodarstwa agroturystyczne zgodnie z ogólnymi wytycznymi zaopatrzyły się w środki do dezynfekcji, przyłbice zapewniając turystom jak najbardziej bezpieczne warunki. Niektóre gospodarstwa, aby zminimalizować ryzyko zarażenia wirusem i zapewnić ciągłość świadczonych usług poczyniły niewielkie modernizacje w swoich budynkach. Zmniejszono również liczbę miejsc noclegowych w niektórych pokojach, aby zachować większy dystans pomiędzy poszczególnymi osobami. Takie rozwiązania cieszą turystów, ponieważ czują się bardziej bezpieczni.

Na początkowym etapie pandemii gospodarstwa agroturystyczne znalazły się w trudnej sytuacji spowodowanej przerwą w przyjmowaniu gości. Jednak wakacje okazały się stosunkowo dobrym okresem dla agroturystyki.

Bon turystyczny oraz wiele akcji promujących wakacje na polskiej na wsi spowodowały, że Polacy chętniej niż w poprzednich latach wybierali wypoczynek na wsi z dala od zatłoczonych turystycznych ośrodków.

Z bezpośredniej opinii gospodarstw agroturystycznych współpracujących z naszym Ośrodkiem wynika, że czas pandemii i idących za tym ograniczeń dla jednych był sporym utrudnieniem w prowadzonej przez nich działalności a innym nie sprawiło zbytniego problemu.

Problemy pojawiły się w gospodarstwach, które świadczą usługi na mniejszą skalę, położonych w miejscowościach, w których jest mniej atrakcji turystycznych oraz w tych prowadzonych przez starsze osoby, ponieważ ze względu na wiek postanowili zawiesić prowadzenie działalności na ten okres. Są to jednak pojedyncze gospodarstwa świadczące usługi noclegowe..

W skali całego województwa podkarpackiego, w większości turystycznych miejscowości zainteresowanie agroturystyką było duże. Z informacji, które uzyskaliśmy od gospodarstw współpracujących, cały okres wakacyjny był okresem z zadowalającym obłożeniem.

Dla niektórych gospodarstw czas epidemii pomimo braku turystów nie był czasem straconym ponieważ pozwolił na drobne remonty i „odświeżenie pokoi” dla gości w przyszłym i „lepszym” sezonie turystycznym. Pomimo „ciężkiego” czasu dla każdego, właściciele gospodarstw informują, że zainteresowanie tego typu usługami jest nadal duże.

Większość właścicieli gospodarstw agroturystycznych to kreatywni i elastyczni ludzie, którzy doskonale odnaleźli się w innej rzeczywistości organizując turystom czas pod indywidualne potrzeby i zainteresowania.

Analizując zmiany zachodzące w agroturystyce w województwie podkarpackim zauważa się niewielki spadek ilości gospodarstw agroturystycznych, nie wynika on jednak z braku zainteresowania a raczej ze zmiany statusu prawnego. Co oznacza, że właściciele gospodarstw agroturystycznych podejmują działalność gospodarczą w zakresie turystyki wiejskiej lub innych form działalności związanej z wynajmowaniem pokoi i ogólnie pojmowaną turystyką.

Podsumowując należy stwierdzić, że podejmowaniu działalności agroturystycznej w województwie podkarpackim sprzyjają naturalne warunki krajobrazowo-przyrodnicze, oraz kulturowe. Nowe trendy turystyczne np. wspomniana wcześniej turystyka kulinarna czy poszukiwanie ciszy i spokoju od zgiełku dużych miast wskazują miejsce dla nowych obiektów, zwłaszcza w powiatach, w których oferta turystyczna oparta na walorach krajobrazowych jest nieco uboższa. Nie zmienia to jednak najważniejszego zadania każdego

kwaterodawcy, który powinien ustawicznie śledzić potrzeby turystów i tak modyfikować ofertę gospodarstwa agroturystycznego, aby spełnić ich oczekiwania i skutecznie pozyskiwać klientów.

Opracowała:

Ludmiła Chmielowska

Boguchwała, 15.09.2021r.